EIROPAS PARLAMENTS

2004 *2009*

Pilsoņu brīvību, tieslietu un iekšlietu komiteja

ZIŅOJUMA PROJEKTS
par LIBE delegāciju Itālijā
18.–19. septembrī
(ārkārtas stāvoklis saistībā ar klejotāju apmetnēm)

REFERENTS: *Gérard Deprez*

(*NB*: I un II pielikums publicēti atsevišķi)

SATURS

DELEGĀCIJAS ZIŅOJUMS.....3–21

1. Delegācija:

Eiropas Parlaments 2008. gada 7. jūlijā apsprieda mutisko jautājumu, kas galvenokārt skāra Itālijas valdības lēmumu veikt Lacio, Kampānijas un Lombardijas reģionu klejotāju apmetnēs dzīvojošo cilvēku, pārsvarā romu izcelsmes, uzskaiti.
Plenārsēdes apspriedi noslēdzošo rezolūciju pieņēma 2008. gada 10. jūlijā, un Priekšsēdētāju konference atļāva Pilsoņu brīvību, tieslietu un iekšlietu komitejai (LIBE) nosūtīt delegāciju uz Romu, lai tiktos ar valsts un pašvaldību amatpersonām un iegūtu labāku priekšstatu par stāvokli klejotāju apmetnēs, uz ko attiecas Itālijas valdības nesen pieņemtie ārkārtas pasākumi.

Šā ziņojuma beigās sniegts īss to galveno notikumu kopsavilkums, kas ir saistīti ar apskatāmo problēmu un notikuši pirms LIBE vizītes.

Būtiskākie oficiālie dokumenti, kas saistīti ar ārkārtas stāvokli klejotāju apmetnēs Itālijā, apskatāmi I pielikumā. Nevalstisko organizāciju darba rezultāti apkopoti II pielikumā.

Ņemot vērā tulkošanas iestāžu noslogojumu Eiropas Parlamenta leģislatūras beigās, pilns I un II pielikuma tulkojums nav pieejams.

Delegācijas locekļi bija:
*Gérard Deprez (*Pilsoņu brīvību, tieslietu un iekšlietu komitejas priekšsēdētājs un delegācijas vadītājs), *Lívia Járóka* (EPP-ED), *Claudio Fava* (PSE), *Viktória Mohácsi* (ALDE), *Els De Groen-Kouwenhoven* (Verts), *Roberta Angelilli* (UEN) un *Giusto Catania* (GUE).

Delegācijas darbā daļēji vai pilnībā piedalījās arī šādi Eiropas Parlamenta deputāti:
Alfredo Antoniozzi (EPP-ED), *Mario Borghezio* (UEN), *Armando Veneto* (EPP-ED), *Fabio Ciani* (ALDE), *Roberto Fiore* (NI), *Monica Frassoni* (Verts), *Elisabetta Gardini* (EPP-DE), *Marian-Jean Marinescu* (EPP-DE), *Maria Grazie Pagano* (PSE), *Luca Romagnoli* (NI), *Senastiano Senzarello* (EPP-DE), *Adina-Ioana Valean* (ALDE), *Renate Weber* (ALDE), *Stefano Zappalà* (EPP-DE).

2. Vizīte

Vizīte notika 2008. gada 18.–20. septembrī, un Eiropas Parlamenta delegācijai bija iespēja tikties ar Itālijas parlamenta abu palātu locekļiem, Itālijas iekšlietu ministru, Romas mēru, Itālijas datu aizsardzības uzraugu un vairākām NVO.

Pamatojoties uz Eiropas Parlamenta 2008. gada 10. jūlija rezolūciju, LIBE delegācija pārsvarā pievērsās šādām problēmām (kas ir LIBE komitejas kompetencē):

- tiešas vai netiešas diskriminācijas risks (EK dibināšanas līguma 13. pants), ko varētu radīt tādu cilvēku grupu kā romu izcelsmes klejotāju uzskaiti, kas veikta sabiedrības drošības dēļ;
- cilvēktiesību un jo sevišķi nepilngadīgo personu tiesību aizsardzība;

- tāda Eiropas Savienības pilsoņu izraidīšana, kuras pamatojums neatbilst ES tiesību aktiem un jo sevišķi Direktīvai 38/2004 (šī problēma ir atspoguļota arī speciālā LIBE sagatavotā patstāvīgā ziņojumā par situāciju visās ES dalībvalstīs, kā arī visiem valstu parlamentiem adresētā anketā).

2008. gada 18. septembris

1. Tikšanās ar valsts parlamenta pārstāvjiem[1]

Delegācijas pirmā tikšanās bija ar šādiem valsts parlamenta Konstitucionālo lietu un Eiropas lietu komiteju priekšsēdētājiem un to vietniekiem, Itālijas parlamenta pārstāvjiem([2]):
– *Rossana Boldi*, Eiropas lietu komitejas priekšsēdētāja, Senāta locekle (LEGA NORD)
– *Mario Pescante*, Eiropas lietu komitejas priekšsēdētājs, Deputātu palātas loceklis (PDL)
– *Domenico Benedetti Valentini*, Konstitucionālo lietu komitejas priekšsēdētāja vietnieks, Senāta loceklis (PDL)
– *Roberto Zaccaria*, Konstitucionālo lietu komitejas priekšsēdētāja vietnieks, Deputātu palātas loceklis (PD*)*
Tikšanos apmeklēja arī šādi parlamenta pārstāvji: *Sandro Gozi* (*Deputato* PD), *Maurizio Turco* (*Deputato Radicale* PD), *Rita Bernardini* (*Deputato Radicale* PD), *Giacomo Santini* (*Senatore* PDL), *Francesca Marinaro* (*Senatrice* PD).

No Itālijas puses tikšanos atklāja ar apsveikuma runām, kurās tika uzsvērta vēlme veidot dialogu ar LIBE delegāciju, jo sevišķi apspriežot šādas tēmas:
– iekšējā drošība un diskriminācija (*R. Boldi*);
– paplašināšanās ietekme uz tādām valstīm kā Rumānija (*F. Pescante*);
– pamattiesību nostiprināšana (*D. B. Valentini*);
– nepieciešamība pēc iespējas drīzāk pārbaudīt Itālijas tiesību aktu atbilstību ES principiem (*R. Zaccaria*), kā to nesen izdarīja Itālijas valdība attiecībā uz trim likumdošanas dekrētu projektiem, ar ko ievieš direktīvas par bēgļu statusu, ģimenes apvienošanos un Savienības pilsoņu pārvietošanās brīvību.

Priekšsēdētājs *G. Deprez* atbildē uzsvēra, ka LIBE delegācijas mērķis ir stiprināt ES un valstu likumdevēju dialogu, tajā pašā laikā pilnībā respektējot to neatkarību.
Viņš paskaidroja, ka LIBE komiteja ir nobažījusies par nesen pieņemto Itālijas tiesību aktu, kas par jebkāda nozieguma „vainu pastiprinošu apstākli" atzīst vainīgā nelegālu atrašanos Itālijas teritorijā nozieguma pastrādāšanas brīdī. LIBE, Eiropas Komisija un Eiropas Parlamenta Juridiskais dienests uzskata, ka šāds noteikums ir diskriminējošs un neatbilstošs ES principam par Eiropas Savienības pilsoņu pārvietošanās brīvību.
Priekšsēdētājs *G. Deprez* arī pieminēja likumdošanas dekrēta projektu, ar ko ievieš Direktīvu 2004/38 (par Savienības pilsoņu pārvietošanās un uzturēšanās brīvību) un kurš, iespējams, neatbilst EK tiesību aktu prasībām.

Pēc tam ar runu uzstājās šādi tikšanās dalībnieki:
- *Luca Romagnoli* uzsvēra, ka Itālijas nepilsoņiem ir lielākas tiesības un iespējas nekā pilsoņiem, jo tie, piemēram, nemaksā nodokļus un administratīvos maksājumus. Lai apstiprinātu šo apgalvojumu, viņš izklāstīja pielikumā pievienoto kopsavilkumu;

[1] Tikšanās audioieraksts ir pieejams šeit: http://www.radioradicale.it/scheda/262587/incontro-del-comitato-per-le-liberta-civili-la-giustizia-e-gli-affari-interni-del-parlamento-europeo-con-i

[2]

- *Giusto Catania* savā runā pieminēja EP Juridiskā dienesta atzinumu par vainu pastiprinošo apstākli un tā radīto diskrimināciju un uzsvēra, ka drošības pasākumi, kas saistīti ar ārzemnieku uzturēšanos Itālijā, pēdējā laikā bijuši pārlieku dramatizēti;
- *Els de Groen-Kouwenhoven* uzsvēra, ka ir pārsteigta par pretrunīgajiem ziņojumiem, kas iesniegti par Itālijas „drošības paketi". Kaut gan Itālijas valdība apgalvo, ka „drošības paketes" un jo sevišķi nesen pieņemto ārkārtas rīkojumu galvenais mērķis ir romu pilnīga integrācija, Pamattiesību aģentūras ziņojumā, kā arī citos avotos teikts, ka veiktie pasākumi pārsvarā ir represīvi, turklāt „*Carabinieri*" esot ļoti slikti izturējušies pret romu bērniem[1];

E. de Groen-Kouwenhoven runu pārtrauca vairāku Itālijas valstspiederības valsts un Eiropas Parlamenta locekļu protesti, un priekšsēdētājs *G. Deprez* runātāju aicināja koncentrēties uz tiesiskajiem jautājumiem. *E. de Groen-Kouwenhoven* tad atkārtoja Eiropas Parlamenta un Eiropas Komisijas bažas par iespējamu Eiropas Savienības pilsoņu diskrimināciju, ja kāds tiktu izraidīts no klejotāju apmetnēm.

Priekšsēdētāja *R. Boldi* pasludināja *E. de Groen-Kouwenhoven* apgalvojumus par pilnīgi nepamatotiem, un priekšsēdētājs *F. Pescante* šīs apsūdzības nosauca par *E. de Groen-Kouwenhoven* pārstāvētās valsts mentalitātes sliktu piemēru.

Priekšsēdētāja vietnieks *R. Zaccaria* tūlīt iejaucās, pievēršot klātesošo uzmanību faktam, ka *E. de Groen-Kouwenhoven* nevienu neapsūdzēja, bet tikai atsaucās uz ārējiem avotiem.
Viņš aicināja klātesošos pievērst uzmanību 2008. gada maijā pieņemtajos ārkārtas rīkojumos noteikto sabiedrības drošības pasākumu, tajā skaitā klejotāju pirkstu nospiedumu reģistrēšanas, īpatnībām Itālijas tiesisko regulējumu kontekstā. Pat ja šādi ārkārtas pasākumi ir administratīvi, tie var uz laiku atlikt parasto tiesību aktu piemērošanu. Pēc priekšsēdētāja vietnieka *R. Zaccaria* vārdiem vismaz pirmajā to pastāvēšanas stadijā ārkārtas rīkojumu ieviešana bija nekonsekventa un radīja nopietnas bažas gan Itālijā, gan ārvalstīs.
Tikai otrajā ārkārtas rīkojumu ieviešanas stadijā tiesiskā situācija noskaidrojās, jo iekšlietu ministrs pieņēma skaidrojošas pamatnostādnes, ko pirms tam bija apstiprinājusi Nacionālā datu aizsardzības iestāde („*Garante*").

Senators *G. Santini* pēc tam iejaucās, lai atgādinātu, ka iepriekšējās Eiropas Parlamenta leģislatūras laikā viņš bija Direktīvas par Savienības pilsoņu pārvietošanās brīvību referents. Tajā laikā neviens vēl diemžēl nedomāja par simtiem tūkstošu Eiropas Savienības pilsoņu iespējamu pārvietošanos, kā tas notika jaunajās dalībvalstīs pēc ES paplašināšanās. Tādēļ Direktīvai 2004/38 būtu jāņem vērā ne tikai romu, bet arī daudzu citu mazākumtautību stāvoklis.

Priekšēdētājs *D. B. Valentini* klātesošajiem atgādināja, ka objektīvs ārkārtas stāvoklis bija jau iepriekšējās valdības laikā. Viņš ņēma vērā jautājumu, kas tika uzdots par „vainu pastiprinošā apstākļa" likumu, un informēja klātesošos, ka *Latina* tribunāls nesen šo lietu iesniedzis Itālijas Konstitucionālajā tiesā un galīgā tiesiskā nostāja būs drīz zināma. *D. B. Valentini* arī apstiprināja, ka visām Itālijas teritorijā dzīvojošām kopienām likuma priekšā jābūt vienlīdzīgām.

[1] Par šo faktu ir gaidāma tiesas izmeklēšana.

Arī *R. Weber* savā runā koncentrējās uz vainu pastiprinošo apstākli. Viņa minēja, ka krimināltiesībās vainu pastiprinoši apstākļi parasti ir saistīti ar cilvēka uzvedības specifiku, nevis ar viņa statusu. *R. Weber* brīdināja, ka varētu rasties ar likuma interpretāciju saistīts konflikts starp Itālijas Konstitucionālo tiesu un Eiropas Kopienu Tiesu.

V. Mohácsi uzdeva vairākus jautājumus:
- ar ko tika pamatots lēmums pievērst uzmanību konkrētai sociālajai grupai (klejotājiem);
- kādēļ Itālija nav atzinusi romus par valsts mazākumtautību;
- vai Konstitucionālajā tiesā izskatīšanai iesniedza visu „drošības paketi" vai tikai kādu tās daļu;
- vai valsts parlamenta pārstāvji uzskata, ka „drošības pakete" nodrošina korektu izturēšanos pret Savienības pilsoņiem, ārpuskopienas valstu valstspiederīgajiem un bezvalstniekiem.

L. Járóka jautāja, cik romu bērnu Itālijas iestādes ir atņēmušas vecākiem, kā arī apšaubīja Eiropas Savienības pilsoņu automātiskas izraidīšanas pareizību, ja sods par pastrādāto noziegumu ir tikai divi gadi cietumā.

Senatore *F. Marinaro* uzsvēra mazākumtautību integrācijas, kā arī parlamentu sadarbības dialoga uzlabošanas svarīgumu, nākotnes sanāksmēs vairāk koncentrējoties uz apspriežamajām tēmām. Noslēgumā viņa atzinīgi izteicās par Eiropas Komisijas sniegto atbalstu.

R. Angelilli šāda veida sanāksmes atzina par auglīgām un atzinīgi izteicās par valdības iniciatīvu iesniegt likumprojektu izskatīšanai Eiropas Komisijā. Saistībā ar šādu sanāksmju organizēšanu viņai šķitis interesanti tulkot dokumentus (piemēram, valdības ārkārtas rīkojumus un Sarkanā Krusta atzinumu).
Runājot par Eiropas Parlamenta Juridiskā dienesta atzinumu, viņa uzsvēra, ka šādu vainu pastiprinošu apstākli varētu apšaubīt, ja to attiecinātu uz Eiropas Savienības pilsoņiem, taču attiecībā uz ārpuskopienas valstspiederīgajiem to varētu uzskatīt par likumīgu.
Runas beigās viņa izteicās par faktiski pamesto romu bērnu kritisko stāvokli.

M. J. Marinescu izteica negatīvu viedokli par drošības problēmām, kas saistītas ar Rumānijas pievienošanos ES, un priekšsēdētājs *M. Pescante* to apstiprināja, ņemot vērā, ka rumāņu kopiena ir viena no aktīvākajām un integrētākajām kopienām Itālijā. Problēmas pastāv, taču tās nedrīkst vispārināt. *M. J. Marinescu* tādēļ uzdeva divus jautājumus: kāds ir uzskaites patiesais mērķis un, gadījumā, ja tiešām pastāv sociāla ārkārtas situācija, kā valsts iestādes to plāno atrisināt?

Priekšsēdētāja *R. Boldi* **uzsvēra**, ka ir būtiski nepieciešams noskaidrot katra cilvēka, sevišķi bērnu, identitāti, lai novērstu to nokļūšanu noziedznieku tīklos.

S. Gozi izteica uzskatu, ka Itālija ir saskārusies ar strukturālu problēmu, ko diez vai var atrisināt ar ārkārtas instrumentiem.
Viņš informēja LIBE delegāciju par to, ka opozīcija balsojusi pret likumdošanas dekrētu pieņemšanu, pamatojoties uz tādiem pašiem apsvērumiem, kādus izteikusi LIBE delegācija un Eiropas Komisija, sevišķi jautājumā par vainu pastiprinošo apstākli.
Runājot par Direktīvas 2004/38 transponēšanu Itālijas tiesību aktos, viņš izteicās, ka

pierādījumu nastas vēršana pret Eiropas Savienības pilsoni (kuram saskaņā ar vienu no dekrētiem vajadzētu pierādīt savu finanšu līdzekļu likumību) neatbilst direktīvas prasībām. Turklāt nereģistrēšanās pēc trīs mēnešus ilgas uzturēšanās Itālijā nevar attaisnot Eiropas Savienības pilsoņa izraidīšanu.

Atbildot *L. Járóka*, priekšsēdētāja vietnieks *D. B. Valentini* atgādināja, ka par katru izraidīšanas gadījumu jālemj nevis administratīvai iestādei, bet tiesnesim. Atbildot *Mohácsi* kundzei, viņš atgādināja, ka Itālijas veiktie pasākumi neattiecas uz kādu noteiktu mazākumtautību, turklāt integrācija ir abpusējs process, kas no visiem iesaistītajiem prasa patiesu vēlmi integrēties Itālijas sabiedrībā.

Priekšsēdētāja *R. Boldi* noslēdza tikšanos, atzīstot, ka tā bijusi auglīga un ka šādas tikšanās, varbūt koncentrētākas un labāk iepriekš sagatavotas, būtu jāatkārto, lai stiprinātu valsts un Eiropas Parlamenta pārstāvju attiecības.

2. Tikšanās ar sabiedrības pilnvarojuma organizācijām un NVO

Sveicot visas iestādes un nevalstiskās organizācijas, priekšsēdētājs *G. Deprez* uzdeva vairākus jautājumus:
1) kāda ir to loma klejotāju apmetnēs veiktajā uzskaitē;
2) kādā veidā tika vākti uzskaites dati;
3) kā tās vērtē romu stāvokli Itālijā un kā tiek nodrošināta cilvēktiesību un pilsoņu brīvību ievērošana.

ANO Cilvēktiesību komisijas pārstāvis *Paolo Artini* apgalvoja, ka 20 % no 160 000 Itālijas romu nāk no Balkānu reģiona un ka šos cilvēkus nedrīkst izraidīt, jo viņus var uzskatīt par patvēruma meklētājiem. Viņš nosodīja rasisma un ksenofobijas pieaugumu atsevišķos Itālijas sabiedrības slāņos un vispārīgi pieaugošu sabiedriskās domas vienaldzību par ārpuskopienas valstspiederīgo stāvokli.
Itālijas iestādes diemžēl neīsteno īstu integrācijas politiku, turklāt arī rasisma izpausmes un atsevišķos gadījumos arī izpildvaras pārstāvju nepieņemamu izturēšanos un varmācību nenosoda tik bargi, kā vajadzētu. Viņš atgādināja par ANO Cilvēktiesību komisijas pieņemto „Romu hartu" un apgalvoja, ka galvenais pašreizējās situācijas cēlonis ir politikas un politiķu labās gribas trūkums.

UNICEF pārstāvis *R. Salvan* paskaidroja, ka UNICEF ir uzsācis kampaņu pret visa veida diskrimināciju un bērnu tiesību pārkāpumiem, kā arī ir piedalījies vairākās tikšanās un diskusijās ar ministru *R. Maroni* par „drošības paketes" un ārkārtas rīkojumu iespējamo ietekmi. Viņš uzsvēra, ka ir nepieciešams pielikt pūles un izveidot reālu dialogu ar romu kopienu, kā arī Itālijai formāli jāatzīst romu valstspiederība saskaņā ar Eiropas Padomes Konvenciju. Viņš uzstāja, ka ir nepieciešama efektīva integrācijas politika, kas uzlabotu skolas apmeklēšanu, nodarbinātību, bērnu tiesību ievērošanu, veselības aprūpi, dzīvesvietas u.c.

Itālijas Sarkanā Krusta (ISK) pārstāvis *F. Capuano* teica, ka ISK strādā kā vidutājs valdības ārkārtas lietu komisāra labā un ka ISK darbība uzskaitē ir aktīva tikai Romā. ISK nav iesaistīts uzskaites darbībās Neapolē un Milānā, šajās pilsētās tas tikai nodrošina medicīnisko

atbalstu.
Romā Sarkanais Krusts vāca „*fogli notizie*” (kartes, kurās ir informācija par veselību, vārds, uzvārds utt.) no tiem, kas brīvprātīgi piedalījās uzskaitē, kā arī izplatīja speciālas kartes, kas ļauj Romā bez maksas saņemt veselības aprūpes un sabiedriskos pakalpojumus.
Ar uzskaiti Sarkanais Krusts darbojās 36 apmetnēs, no kurām lielākā daļa bija nelegālas, un pārsvarā koncentrējās uz mazaizsargātajiem. Datus par pašreizējo situāciju ISK nepastarpināti ievāks līdz oktobra vidum.
Sarkanais Krusts izteica uzskatu, ka reģistrēt pirkstu nospiedumus nebija nepieciešams, un apgalvoja, ka visi iegūtie personas dati glabājas pie ISK datu aizsardzības darbinieka un ka tie ir pieejami tikai stingri noteiktos apstākļos (piemēram, tos var pieprasīt tiesnesis krimināllietas izmeklēšanas nolūkos).
Anonīmu datu versiju nosūtīs institūtam statistiskai analīzei.
ISK uzskata šo misiju kā savu ieguldījumu identitātes nodrošināšanā 2500 mazaizsargātām personām.

Pēc tam *F. Capuano* atbildēja uz vairākiem *E. de Groen, A. I. Valean, R. Weber, L. Romagnoli, M. Borhezio* un *M. Frassoni* uzdotajiem jautājumiem.

„*Opera Nomadi*” pārstāvis *S. Luongo* vispārīgi raksturoja romu mazākumtautību, atgādinot, ka romi dzīvojuši Itālijā jau 14. gs., ka 60–70 % romu ir jaunāki par 18 gadiem un ka to paredzamais mūža ilgums ir vidēji par 20 gadiem īsāks nekā citām tautām. Izglītotie cilvēki ir mazākumā, un bieži vien pamestus vai varmācīgi ietekmētus bērnus pēc atņemšanas vecākiem ievieto institūtos.

„*Amnesty International*” pārstāvis nosodīja atsevišķos Itālijas sabiedriskās domas sektoros pieaugošo rasismu un ksenofobiju (par šo fenomenu uztraucas arī vairākas augsta līmeņa sabiedriskās organizācijas), kā arī pieaugošās bailes un naidu pret ārpuskopienas valstu valstspiederīgajiem. Viņš uzskata, ka šo satraucošo sabiedriskās domas tendenci veicina atsevišķas politiskās partijas, kā arī maldinošs paziņojums sabiedrībai par „drošības paketes” un ārkārtas rīkojumu mērķiem.

„*Caritas*” pārstāvis teica, ka saskaņā ar „*Opera Nomadi*” datiem Itālijā dzīvo 200 000 romu, turpretī Itālijas iekšlietu ministrs apgalvo, ka to ir 130 000 un ka aptuveni 50 % romu ir Itālijas pilsoņi. Diemžēl nesenākā Itālijas vispārējā tautas skaitīšana notika 1995. gadā. *„Caritas”* uzskata, ka pastāv diskriminācija. Šai problēmai jau gadiem netika pievērsta uzmanība, un nu situācija ir kļuvusi kritiska; „*Caritas*” pārstāvis runāja arī par dažāda veida apmetnēm — legālām, nelegālām un tādām, ko pārvalda Romas province.

„*Comunita di St. Egidio*" pārstāvis *Paolo Ciani* atgādināja, ka ministrs *R. Maroni* 25. jūnija parlamenta sēdē pats paziņoja, ka „mēs esam lūguši prefektus reģistrēt visu, arī nepilngadīgo, pirkstu nospiedumus”, un šī ziņa tika ar preses palīdzību izplatīta sabiedrībā. Turklāt, vadoties pēc šāda paziņojuma, valdības ārkārtas lietu komisārs Neapolē savāca 350 personu (tajā skaitā arī 50 nepilngadīgo) pirkstu nospiedumus. Šos pasākumus apturēja Eiropas iestāžu (Eiropas Parlamenta un Eiropas Padomes cilvēktiesību komisāra) kritikas dēļ. *P. Ciani* tādēļ atzina, ka 23. jūlijā pieņemtās pamatnostādnes ir devušas pareizo priekšstatu par ārkārtas rīkojumu pareizu piemērošanu. Diemžēl pamatnostādnes nav atklāti pieejamas, netika pat sarīkota preses konference, kā rezultātā ir radies apjukums un papildus grūtības cilvēkiem, kas ir ieinteresēti to piemērošanā.

ARCI pārstāvis *C. Graziano* atgādināja, ka romi ir Eiropas lielākā mazākumtautība, tādēļ šo problēmu vajadzētu risināt arī Eiropas Savienības līmenī. Viņš arī uzskata, ka, ja pasākumu patiesais mērķis ir šīs kopienas labāka integrācija Itālijas sabiedrībā, tad ar to būtu ieteicamāk nodarboties labklājības ministram. Viņš uzsvēra, ka vislabākais romu integrācijas veids būtu integrācijas programmām piesaistīt sabiedrības pārstāvjus, tādējādi izskaužot bērnu ekspluatāciju un jebkādas „geto dzīves" pazīmes.

Asociācijas „*Roma and Sinti insieme*" pārstāvis *Guarneri* papildināja iepriekš teikto ar apgalvojumu, ka romu kopiena netiek reāli iesaistīta dialogā un tādēļ jūtas atstumta no problēmas risināšanas. Viņš uzsvēra, ka romus nevajadzētu pakļaut pat šķietami „pozitīvai" diskriminācijai. *N. Guarneri* arī apšaubīja pašreizējo Eiropas politiku šajā jomā un pārredzamības trūkumu 250 miljonu eiro izlietojumā, ko Eiropas Kopiena piešķīra dalībvalstīm, lai nodrošinātu romu jautājuma risināšanu Eiropas līmenī.

Piektdiena, 2008. gada 19. septembris

Tikšanās ar „*Garante*" — Itālijas Datu aizsardzības iestādi

„*Garante*" (DAI) [1] **priekšsēdētājs prof. *Francesko Pizzetti*** kopā ar tās pārstāvjiem *M. Paissan* un *G. Chiaravalloti*, kā arī DAI ģenerālsekretāru *G. Buttarelli* sveica LIBE delegāciju.
Prof. *F. Pizzetti* informēja delegāciju, ka, tiklīdz tika pieņemti ārkārtas rīkojumi, Datu aizsardzības iestāde lūdza prefektus izmantot savas „ārkārtas lietu komisāru" pilnvaras un nodrošināt informāciju par to, kā noritētu uzskaite. Ja saņemtajās atbildēs atklātos, ka prefekti rīkojumus izpilda dažādi, DAI sazinātos ar iekšlietu ministra kabinetu, lai nodrošinātu rīkojumu konsekventu izpildi. Lai to nodrošinātu, Iekšlietu ministrija nolēma izdod pamatnostādnes, kurās, ņemot vērā Itālijas DAI un ES datu aizsardzības iestāžu viedokli, tika izslēgta specifisku datubāžu un profilu veidošana.
Lai izvairītos no nacionālās diskriminācijas, Itālijas DAI un iekšlietu ministrs vienojās arī nevākt etniskos un reliģiskos datus, bet datus par veselību ievākt tikai no brīvprātīgajiem.

DAI atzīmēja, ka pirkstu nospiedumi jāreģistrē tikai tādā gadījumā, ja nav iespējams personas, tajā skaitā arī 6 gadus vecus bērnus, atšķirt citādi (parastajā likumā teikts, ka izpildvaras iestādes var pieprasīt nepilngadīgas personas pirkstu nospiedumu reģistrāciju, un šādā gadījumā iesaista valsts prokuroru, turpretī pamatnostādnēs noteikts, ka nepilngadīgas personas pirkstu nospiedumus nedrīkst reģistrēt, pirms nav saņemta valsts prokurora atļauja). Sīkākas atšķirības pazīmes jānosaka 6–14 gadus veciem bērniem, 14–18 gadus veciem nepilngadīgajiem, kā arī pieaugušajiem.

Sadarbība starp Ministriju un DAI turpinājās, un, kad pamatnostādnes tika beidzot nosūtītas uz DAI, prof. *F. Pizzetti* pieprasīja to publiskošanu.
DAI arī pieprasīja, lai nelegāli iegūtie dati tiktu iznīcināti, lai nebūtu izveidotas nekādas datubāzes un lai tiktu nodrošināta atbilstoša kontrole.
Atbildot uz EP deputātu jautājumiem, profesors *F. Pizzetti* paskaidroja, ka:

[1] http://www.garanteprivacy.it/garante/navig/jsp/index.jsp, Piazza di Monte Citorio n. 121 00186 Roma, *e-pasts*: garante@garanteprivacy.it, tel: (+39) 06 69677 1

– DAI turpinās veikt momentpārbaudes, lai nodrošinātu pamatnostādņu pareizu piemērošanu, tikai tad, ja to būs lūguši aptaujājamie;
– līdz šim DAI nav saņēmusi nevienas personas sūdzību par tās datu ļaunprātīgu izmantošanu;[1]

– pirkstu nospiedumu reģistrēšana, kā arī etnisko un reliģisko datu vākšana notika tikai Neapolē, kur uzskaite sākās; DAI iejaucās un to pārtrauca. Romas prefekts pirms uzskaites sākšanas nogaidīja DAI iejaukšanos, bet Milānā kriminālizmeklēšanai tika reģistrēti tikai 4 personu pirkstu nospiedumi.

Tikšanās ar Romas mēru *Gianni Alemanno*

Silti sveicis LIBE delegāciju, mērs *G. Alemanno* uzsvēra, ka:
– situācija klejotāju apmetnēs vairs nebija izturama, un bija nepieciešami ārkārtas pasākumi;
– šos pasākumus veiks ārkārtas komisāru vadībā un nodrošinot cilvēktiesību pilnīgu ievērošanu, nediskriminēšanu un iesaistīto personu drošību;
– daudzi klejotāju apmetņu iedzīvotāji ir Itālijas pilsoņi, citi ir Eiropas Savienības pilsoņi un ārpuskopienas valstu pilsoņi, kuru stāvoklis vēl jāpārbauda (neņemot vērā to tautību vai citus jautājumus);
– lai plānotu šāda veida iejaukšanos, nepieciešams nodrošināt palīdzību klejotājiem un rūpēties par to integrāciju;
– vispirms ir vairāk jāuzzina par klejotājiem (atbildot uz EP deputāta *G. Catania* jautājumu par to, vai ir jau ieviestas skolu programmas un vai ir darīts viss iespējamais klejotāju bērnu skološanas nodrošināšanai, kā arī par nepieciešamību steidzami iejaukties apmetņu problēmas risināšanā);
- gaidot tautas skaitīšanas beigas, kas paredzētas oktobra vidū, joprojām tiek veikti pilsētas iepriekšējās administrācijas paredzētie pasākumi, un pēc tam prefekts, kuram šobrīd ir visas pilnvaras klejotāju integrācijas jautājumos, pamatojoties uz valdības apstiprinātajām pamatnostādnēm, īstenos virkni pasākumu integrācijas, dzīvesvietas, izglītības, apmācības, darba un citās jomās.

Mērs *G. Alemanno* teica, ka iegūto datu pārvaldība būs prefekta kompetencē. Attiecībā uz direktīvu par pārvietošanās brīvību viņš izteicās, ka saskaņā ar Itālijas tiesību aktiem, personas, kas nelikumīgi atrodas Itālijas teritorijā, tiks izraidītas.

Tikšanās ar iekšlietu ministru *R. Maroni*
un Eiropas lietu ministru *A. Ronchi*

[1] – EP deputāti pārsvarā uzdeva jautājumus par šādām tēmām: rīkojumu un ārkārtas stāvokļa pasludināšanas samērs un nepieciešamība; kas notika laikā starp rīkojumu un pamatnostādņu izdošanu; atšķirības ISK un valsts iestāžu (*G. Catania*) sniegtajos datos; kādā veidā ISK apstrādā datus un vai DAI grasās iejaukties, lai pārbaudītu datu apstrādes atbilstību pamatnostādnēm (*C. Fava*); vai datu vākšana no nepilngadīgām personām ir saskaņā vai pretstatā Itālijas parastajiem tiesību aktiem (*Renate Weber*); papildinformācija par uzskaites veikšanas laikā ievāktajiem datiem (*V. Mohácsi*); nepilngadīgo pirkstu nospiedumu reģistrēšana; kādi ir uzskaites sociālie iemesli; kādos gadījumos DAI ir iejaukusies (*V. Agnoletto*); utt. (ja tas bijis iespējams, atbildes ir iekļautas iepriekš minētajos DAI apgalvojumos)

Ministrs *R. Maroni* sveica LIBE delegāciju un atsaucās uz pirmo tikšanos ar priekšsēdētāju *G. Deprez*, kurā tika apspriesti Ārkārtas rīkojumi.
Viņš izteicās, ka šobrīd jau notiek ārkārtas rīkojumu īstenošana un jo sevišķi uz priekšu ir pavirzījusies cilvēku un viņu vajadzību uzskaite. Pirmais ziņojums ar visu būtiskāko informāciju jau 1. augustā nosūtīts Komisijas priekšsēdētāja vietniekam *J. Barrot*.
No Komisijas tika saņemta pozitīva atbilde. Priekšsēdētāja vietnieks *J. Barrot* ziņojumu ņēma vērā, jo sevišķi ministra *R. Maroni* garantiju, ka netiks vākti nekādi dati, pamatojoties uz personas etnisko izcelsmi un reliģiju. *J. Barrot* vēlējās tikt informēts par rīkojumu izpildi saskaņā ar pamatnostādnēm, ko *R. Maroni* izsniedza prefektiem.

Viņš sniedza delegācijai pašreizējos tautas skaitīšanā iegūtos datus. Tautas skaitīšanā iesaistītas: 1588 personas Lombardijā, no tām 773 nepilngadīgas; 1608 personas Kampānijā, no tām 786 nepilngadīgas; 2679 personas Lacio, no tām 1228 nepilngadīgas;

Viņš arī informēja delegāciju par to, ka tikai 1525 no uzskaitītajiem bērniem iet skolā, un tas uzskatāmi pierāda nepieciešamību izveidot izglītības programmu, sadarbojoties Izglītības ministrijai, *UNICEF* un Sarkanajam Krustam.
Saskaņā ar pašreizējo grafiku, tautas skaitīšana šajos trijos reģionos beigsies oktobra vidū, un tikai tad sāksies ārkārtas rīkojumu otrās stadijas īstenošana. Otrajā stadijā ārkārtas komisāriem būs šādi uzdevumi:
– atrast piemērotas vietas jaunu, pastāvīgu apmetņu izveidošanai un neregulāro apmetņu aizvietošanai;
– nodrošināt bērnu mācīšanos skolā;
– veicināt kopienas integrāciju, sociālo un veselības aprūpi, kā arī apmācību un nodarbinātību;
Līdz šim klejotāju apmetņu iemītnieku reakcija uz tautas skaitīšanu, kas tiem piešķir identitāti un nākotnes izredzes, ir bijusi pozitīva.

Kopā ar ministru *A. Ronchi* atbildot uz virkni EP deputātu uzdotu jautājumu, *R. Maroni* piebilda, ka iejaukšanās mērķis ir izskaust nožēlojamās apmetnes un degradējošos apstākļus, kādos dzīvo klejotāji, un apmetņu vietā radīt ciematus ar gatavām ēkām un pakalpojumiem, tādējādi nodrošinot mierīgu līdzāspastāvēšanu (līdzīgi kā Vogerā).
Ministri izteica cerību, ka, pateicoties arī šai vizītei, būs iespējams novērst ja ne politiskās pretrunas, tad vismaz pārpratumus. Itālijas valdība no savas puses arī izrādīja vēlmi rast ES principiem atbilstīgu risinājumu trim likumdošanas dekrētu projektiem, kas ietverti „drošības paketē".

Ministrs *R. Maroni* informēja LIBE delegāciju par šiem dokumentiem sīkāk:
- Eiropas Komisija iebilda tikai pret dekrētu, kas attiecās uz Eiropas Savienības pilsoņiem un pārvietošanās brīvību, bet abi pārējie dekrēti (par ģimenes apvienošanos un patvērumu) tika vērtēti pozitīvi;
- Itālijas valdībai un parlamentam būtu sīkāk jāpapēta šī problēma, un grozīto tekstu viņš nosūtītu Komisijai un Eiropas Parlamentam, lai tādējādi izvairītos no pretrunas ar ES tiesību aktiem.

Runājot par jau spēkā esošo likumu, kas par vainu pastiprinošu apstākli kriminālietā atzīst Eiropas Savienības pilsoņu neregulāru uzturēšanos Itālijā, ministrs teica, ka Itālijas iestādēm ir skaidrs, ka *aggravante* piemērojams tikai ārpuskopienas valstu valstspiederīgajiem. *R. Maroni* atzina, ka šī likuma atbilstība EK tiesību aktu prasībām ir problemātiska, taču

izteica uzskatu, ka šo jautājumu būtu vēlams risināt „autentiskas" interpretācijas ceļā, nevis veicot formālus likuma grozījumus.

Runājot par klejotāju apmetnēs veikto tautas skaitīšanu un Neapolē pirms pamatnostādņu izdošanas iegūtajiem datiem, ministrs teica, ka tie tiks atkārtoti apstrādāti saskaņā ar pamatnostādnēm.

Viņš arī informēja delegāciju, ka kopš „*Amato* dekrēta" pieņemšanas, pamatojoties uz konkrētiem tiesas lēmumiem, kas savukārt pamatojas uz specifisku administratīvo tiesību aktu, no valsts izraidīti 350 Savienības pilsoņi un ka neviens Eiropas Savienības pilsonis neatrodas imigrantu īslaicīgās aizturēšanas centros.

Ministrs *R. Maroni* teica, ka tiesas izmeklēšana par uzbrukumiem *Ponticelli* apmetnē joprojām turpinās.

Viņš informēja, ka tautas skaitīšanas vajadzībām atvēlēti 3 miljoni eiro, un otrās stadijas budžetu sadarbībā ar UNICEF nodrošinās Iekšlietu un Izglītības ministrija, reģioni, provinces un pašvaldības.

R.Maroni informēja, ka 9. oktobrī notiks Itālijas un Rumānijas amatpersonu tikšanās, bet 30. septembrī *R. Maroni* Bukarestē tiksies ar Rumānijas Iekšlietu ministru *C. David*.

Tikšanās noslēgumā priekšsēdētājs *G. Deprez* jautāja ministram *R. Maroni*, vai viņš pareizi sapratis, ka tiesību aktus par Eiropas Savienības pilsoņu brīvu pārvietošanos un par vainu pastiprinošiem apstākļiem pārstrādās saskaņā ar ES institūciju norādēm, un *R. Maroni* to apstiprināja.

Iepazīšanās ar divām romu klejotāju apmetnēm[1]

Vispirms delegācija apmeklēja apmetni *Casilino 900*, pēc tam — apmetni *Salone*.

Apmetne *Casilino 900*, *Via Casilina*, Romas dienvidaustrumu priekšpilsēta

Saskaņā ar presē sniegto informāciju apmetnē *Casilino 900* dzīvo 650 personas, no kurām 250 personas ir nepilngadīgas. Apmetne izveidota vairāk nekā pirms 35 gadiem, bet tai nekad nav piešķirta atļauja. Lai gan pirms tam apgabala higiēnas dienesti izveda vairāk nekā 50 tonnas materiālu, apmetne izskatījās kā barakas, kurās ir ļoti slikti apstākļi, līdzīgi kā favelās. Situāciju vēl ļaunāku padarījis ūdens, elektrības un apkures sistēmas trūkums (šo pakalpojumu sniegšanu apturēja pēc tam, kad tiesībaizsardzības iestāžu darbinieki atklāja, ka sistēmas ir ierīkotas nelikumīgi).
Vairāki delegācijas locekļi apmeklēja šo apmetni un ar tās iemītniekiem apsprieda viņu dzīves apstākļus.
Priekšsēdētājs *G. Deprez* uzskata, ka situācija ir ļoti šokējoša, jo īpaši tāpēc, ka tā ir ilgstoša, turklāt nav nodrošināti pat minimālie standarti normālai dzīvei.
Saskaņā ar deklarāciju, kas tika pieņemta uz vietas, apmetnes *Casilino 900* slēgšana un tās iemītnieku pārvietošana uz „legālu" apmetni ir noteikta par Itālijas iestāžu prioritāti.

Apmetne *Salone*, Via di Salone 323, Roma

Apmetni *Salone* pārvalda Romas pašvaldība (*Comune di Roma*) kopā ar kādu sociālo kooperatīvo uzņēmumu. Saskaņā ar presē sniegto informāciju apmetnē ir izvietoti 135 konteineri vai treileri, tajā dzīvo 700 cilvēku. Ir iespēja izmantot skolas autobusu, daži romi strādā ārpus apmetnes teritorijas. Salīdzinājumā ar apmetni *Casilino 900* pirmajā mirklī šeit apstākļi šķiet daudz labāki, turklāt tie liecina par to, ka, iespējams, ir nodrošināta cilvēkiem cienīgāka pagaidu izmitināšanai.
Tādēļ pat šajā gadījumā bija grūti saprast, kā cilvēkus, kuri šeit dzīvo jau gadiem ilgi, joprojām var uzskatīt par „klejotājiem".

Preses konference (*norises vieta*: *viesnīca* „Ambasciatori" [2]).

Preses konferenci var noklausīties vietnē: http://www.radioradicale.it/scheda/262633.

[1] *Par šim apmetnēm vienošanās ar politisko grupu tika panākta 2008. gada 10. septembrī.*
[2] *Ambasciatori Palace Hotel,* Via Vittorio Veneto, 62 - 00187 Roma, tel. +39 06 47 493

SECINĀJUMI

Lai arī LIBE delegācijas vizīte bija īsa, tā bija lietderīga, ko pamato referenta turpmāk sniegtā informācija.

1. Tā ļāva pārliecināties par sociālo spriedzi un atmosfēru, kāda patlaban valda Itālijā saistībā ar jautājumu par klejotājiem. Nemiers izplatās, un ikdienā nedrošības sajūta, šķiet, pārņem aizvien vairāk itāliešu un citu valstu iedzīvotāju. Ir pieaudzis ksenofobijas un rasisma aktu skaits, turklāt dažos no tiem pieredzēta vēl nebijusi vardarbība. Jau pieminētā „trauksme sabiedrībā", kas izskaidrojama ar „drošības paketi" un ārkārtas rīkojumiem, pastāv joprojām, un, šķiet, ka pārmērīgā reakcija no plašsaziņas līdzekļu puses un politiķu runas šo spriedzi Itālijas sabiedrībā tikai palielina, nevis samazina.

2. Tā ļāva izskatīt un daļēji izprast jautājumu par juridiskiem sarežģījumiem dažādos pasākumos, kurus veikušas Itālijas iestādes saistībā ar tā saukto „drošības paketi". Paketē apvienots likumā pārstrādāts likumdošanas dekrēts, trīs dekrēti, viens parasts tiesību akta projekts un četri valdības rīkojumi, kas pieņemti atbilstīgi civilās aizsardzības mehānismam. Šādu sarežģītu juridisko konstrukciju bija (un joprojām ir) grūti izprast. Šķiet, ka plašākai sabiedrībai un plašsaziņas līdzekļiem sniegtā informācija par šiem tiesību aktiem bija vienkāršota un kļūdaina, tādējādi izveidojot dažas „pelēkās zonas", un tādēļ bija jāveic turpmāki pasākumi; piemēram, pēc tam, kad Eiropas Komisija bija pieprasījusi informāciju un EP pieņēmis rezolūciju, bija jāpieņem ministrijas pamatnostādnes, kuras pilnīgo valdības rīkojumus.

3. Lai gan vizītē, kādam LIBE delegācijas loceklim tiekoties ar Itālijas parlamenta deputātiem, radās acīmredzami pārpratumi (iespējams, problemātiskā tulkojuma dēļ), tā bija ļoti interesanta, jo bija iespējams apstiprināt tās problēmas, kuras var rasties saistībā ar ES pasākumu, piemēram, direktīvas par ES pilsoņu pārvietošanās brīvību, īstenošanu. Sanāksmes beigās dalībnieki izteica vēlmi noorganizēt turpmākas tikšanās, pievēršoties konkrētākiem jautājumiem un rūpīgāk sagatavojoties.

4. Tā ļāva apkopot iestāžu (piemēram, Sarkanā Krusta un ANO Augstā komisāra bēgļu lietās biroja) un NVO pārstāvju viedokļus, piezīmes un kritiku par to, ka ilgu laiku valsts iestādes klejotāju stāvokli ir novērtējušas pārāk zemu un ka situācija ir nopietni apdraudēta.

5. Tā deva iespēju uzklausīt valdības pārstāvju skaidrojumus un apgalvojumus, jo īpaši attiecībā uz šādiem jautājumiem:
- patlaban spēkā esošie „vainu pastiprinoši apstākļi" neattieksies uz ES pilsoņiem, un šajā saistībā tiesību akti tiks atbilstīgi mainīti (vai juridiski interpretēti), turklāt lēmums par šīs situācijas uzraudzību ir jāpieņem Eiropas Komisijai;
- dekrētu, kas groza Itālijas tiesību aktu, ar kuru īsteno Direktīvu 2004/38, atcels; tā vietā pieņems jaunu likumprojektu, nodrošinot atbilstību Eiropas Komisijas ieteikumiem un paredzot, ka nereģistrēšanās pēc trīs mēnešu uzturēšanās termiņa beigām nav uzskatāma par noziedzīgu rīcību, turklāt šajā saistībā jāatzīmē, ka valdība atcēla dekrēta projektu, kā jau tas tika solīts;
- klejotāju apmetnēs veikta uzskaite, lai uzlabotu attiecīgās kopienas, īpaši, nepilngadīgo personu, sociālo integrāciju;
- netika (un arī turpmāk netiks) izveidotas nekādas datubāzes, un dati, kas savākti šo operāciju

laikā, tiks apstrādāti tāpat kā visi citi līdzīgi dati, turklāt neviens nepilngadīgais, kas jaunāks par 14 gadiem, netiks identificēts, un arī viņa pirkstu nospiedumus neņems bez tiesu iestādes atļaujas; šajā saistībā Itālijas Datu aizsardzības iestāde būs tā, kas izlems, vai veikt atbilstīgas pārbaudes.

Ministrs paziņoja, ka situācija kļūs skaidrāka pēc uzskaites pirmā posma (oktobra vidū), kad prefekti (*Commissari*) būs apstiprinājuši legālo un nelegālo nometņu pārvietošanas plānus un izstrādājuši programmas, kuru mērķis ir palīdzēt un integrēt attiecīgās sabiedrības indivīdus (jo īpaši bērnus).

6. Tā ļāva pārliecināties par pašvaldības iestāžu apņemšanos atrast piemērotu risinājumu jautājumā par klejotāju apmetnēm, jo īpaši to apmetni, kas līdzinās favelai, ir nelegāla un pastāv jau 35 gadus (*Casilino 900*), turklāt atrodas tikai 10 km attālumā no Itālijas galvaspilsētas centra.

Svarīgākie notikumi pirms LIBE delegācijas vizītes

2007. gads

31. oktobris. Romā izvarota un nogalināta Itālijas pilsone *Giovanna Reggiani*. Galvenais aizdomās turamais ir Rumānijas pilsonis, kuru vēlāk notiesā. Pēc šī nežēlīgā nozieguma sabiedrība sāk pieprasīt drošības pasākumus. Izraida vairākus cilvēkus, kuriem nav Itālijas pilsonības.

17. augusts. Braucot pa *Tor di Valle*, Romas priekšpilsētu, uzbrukumā cieš Itālijas riteņbraucējs. Pēc pāris mēnešiem riteņbraucējs mirst no uzbrukumā gūtajām traumām. Par šo uzbrukumu sods piespriests diviem Rumānijas pilsoņiem.

2008. gads

10. maijs. *Ponticelli* piepilsētā (Neapoles pašvaldība) 16 gadus vecu romu meiteni apsūdz par deviņus mēnešus veca bērniņa nolaupīšanas mēģinājumu. Nākamajās dienās, 12.–14. maijā, vairākiem romu tautības cilvēkiem uzbrūk fiziski un nezināmas personas aizdedzina romu mitekļus. Vēlāk, 15. maijā, visi romu tautības iedzīvotāji ir spiesti pamest *Ponticelli* apmetnes un pārcelties uz apmetnēm (un skolām) citos apgabalos. Klīda baumas, ka šo vardarbīgo rīcību atbalstīja vietējais mafijas grupējums (*Camorra*)[1]. Turklāt ir uzsvērts, ka šis apgabals, kurā atradās apmetnes, jebkurā gadījumā bija jāatbrīvo līdz 4. augustam, lai īstenotu pilsētas domes apstiprināto Pilsētu atjaunošanas programmu (*PRU*). Uzrunājot Parlamentu 2008. gada 29. maijā, valsts sekretāra vietnieks iekšlietu jautājumos atklāti nosodīja vardarbību un neiecietību pret romiem un atkārtoti apstiprināja valdības vēlmi rīkoties noteikti, lai likvidētu šīs neiecietības izpausmju iemeslus un cēloņus. Saistībā ar šiem notikumiem Pamattiesību aģentūra sagatavoja ziņojumu par starpgadījumiem (to publicēja 4. augustā).

21. maijs. Atsaucoties uz Civilās aizsardzības likuma 5. pantu, Itālijas Ministru padomes priekšsēdētājs paziņoja par ārkārtas stāvokļa ieviešanu Kampānijas, Lombardijas un Lacio reģionos. Šis lēmums tika pamatots ar trauksmi sabiedrībā, ko radīja klejotāju nelegālās apmetnes un valsts sabiedriskajai kārtībai radītais apdraudējums. Ārkārtas stāvokli izziņo ar dekrētu, nosakot, ka tas ilgst līdz 2009. gada 31. maijam. Šo dekrētu papildina trīs īpaši *ordinanze*(2), kurus pieņēma 30. maijā (*Ordinanze* Nr. 3676, 3677 un 3678) un kuri paredzēja Neapoles, Romas un Milānas klejotāju legālajās un nelegālajās apmetnēs dzīvojošo personu, arī nepilngadīgo, uzskaiti. Vietējos prefektus kā „valdības ieceltos ārkārtas situācijas komisārus" noteica par atbildīgajiem *ordinanze* īstenošanā3.

---

[1] Eiropas Savienības Pamattiesību aģentūras ziņojums par starpgadījumiem „Vardarbīgie uzbrukumi romu tautības iedzīvotājiem Neapoles municipalitātes *Ponticelli* apgabalā, Itālijā", 6. lpp.; *De Arcangelis:* „*Napoli, ancora roghi contro i Rom, la Comorra dietro gli assalti*" 2008. gada 15. maija laikrakstā „*La Repubblica*", 11. lpp.

[2] *Ordinanze* ir ārkārtas gadījumos izmantojams pagaidu administratīvs pasākums, ko valsts iestādes var pieņemt valsts, reģionālā un pašvaldību līmenī un ko paredz likums (piemēram, par civilo aizsardzību), lai risinātu jautājumus par ārkārtas krīzi vai apdraudējumu. Pieņemot *ordinanze*, ir jāuzskaita tiesību akti, kurus var atcelt uz pagaidu laiku, bet tiem jebkurā gadījumā ir jāatbilst tiesiskās kārtības principiem un starptautiskajiem nolīgumiem, kā arī EK tiesību aktiem. Nosacījumus, kuri jāievēro, ja tiek izmantotas atcelšanas pilnvaras, ir noteikusi Itālijas Konstitucionālā tiesa vairākos spriedumos; pēdējais no tiem ir 2008. gada 16. jūlija spriedums Nr. 277, bet iepriekšējie — Nr. 284 (2006), Nr. 127 (1995), Nr. 418 (1992), Nr. 201 (1987), Nr. 4 (1977), Nr. 26 (1961) un Nr. 8 (1956).

[3] *Ordinanze* jo īpaši paredz, ka „… **2.** Pilnvarotais komitejas loceklis savā kompetences jomā un, vajadzības gadījumā veicot

23. maijs. Itālijas valdība pieņem citus juridiskus pasākumus, kas paredzēti Itālijas „drošības paketē".

1. Pirmais ir 2008. gada 23. maija likumdošanas dekrēts Nr. 92 ([1]) (pārstrādāts 2008. gada 24. jūlijā, galīgajā redakcijā izdodot Likumu Nr. 125 „Steidzami pasākumi valsts drošības jomā", kurā jo īpaši paredzēti šādi punkti:
a) ārvalstniekus izraida un ES pilsoņus izved no attiecīgās teritorijas ar tiesas lēmumu, ja viņiem piespriests sods, paredzot brīvības atņemšanu uz vairāk nekā diviem gadiem;
b) krimināInoziegumā vainojamo ārvalstnieku nelegālais statuss ir iekļauts Kriminālkodeksa atbildību pastiprinošu apstākļu sarakstā;
c) par nelegālo migrantu izmitināšanu soda ar brīvības atņemšanu no sešiem mēnešiem līdz trim gadiem;
d) ievērojot tiesiskās kārtības vispārējos principus, mēri ir pilnvaroti pieņemt lēmumus par *inter alia* pamatotiem steidzamiem pasākumiem, lai novērstu un neitralizētu nopietnus apdraudējumus sabiedrības un pilsētas drošībai. Jēdziens „nopietni apdraudējumi sabiedrības un pilsētas drošībai" ir definēts iekšlietu ministra 2008. gada 5. maija dekrētā.

2. Otrajā daļā ir **divi likumprojekti** (Parlamentam iesniegti 2008. gada 3. jūnijā).
Pirmais — patlaban Senāta Lēmumu Nr. 733 joprojām apspriež, tāpēc pagaidām tas ir provizorisks dokuments — paredz dažus noteikumus attiecībā uz ārvalstniekiem:
a) par nelikumīgu ieceļošanu soda ar brīvības atņemšanu no sešiem mēnešiem līdz četriem gadiem. Šādos gadījumos atbilstīgi procedūrai, kurai jānotiek iespējami ātrāk, tiesai jāizdod arī rīkojums par ārvalstnieka izraidīšanu.
b) ārvalstniekus drīkst aizturēt identifikācijas noskaidrošanas un izraidīšanas centros uz 60 dienām, lai noskaidrotu attiecīgo personu identitāti. Ja to nav iespējams izdarīt 60 dienās, pēc policijas priekšnieka pieprasījuma tiesnesis var atļaut pagarināt ieslodzījuma termiņu uz papildu 60 dienām. Ieslodzījuma maksimālais ilgums ir palielināts līdz 18 mēnešiem (pirms tam tās bija 60 dienas);
c) pat tad, ja vēl nav beidzies 60 dienu aizturēšanas termiņš, policijas priekšnieks var izraidīt ārvalstnieku, par to nekavējoties informējot kompetento tiesu;
d) Itālijas pilsonību iegūt, stājoties laulībā, var tikai tad, ja Itālijā ir pavadīti divi gadi;

---

izmaiņas arī vides, teritoriālās ainavas, veselības higiēnas, teritoriālās plānošanas, reģionālās policijas un ceļu satiksmes noteikumos, ievērojot nepieciešamos veselības un vides aizsardzības pasākumus, ievieš šādas iniciatīvas:
a) rīcības programmu ārkārtējiem gadījumos;
b) bēgļu kopienām ierādīto apmetņu uzraudzību un neatļautu dzīves vietu atklāšanu;
c) reģistrāciju un skaitīšanu tām personām, tai skaitā nepilngadīgām personām un ģimenēm, kas dzīvo b) punktā minētajās vietās, izmantojot atbilstošu sistēmu;
d) nepieciešamos pasākumus, iesaistot policiju, attiecībā uz c) punktā minētajām personām, kam pienākas vai varētu pienākties administratīvais vai krimināIais sods ar izsūtīšanu;
e) programmu, lai atrastu piemērotas vietas, kur ierīkot bēgļu apmetnes, ja esošie dzīves apstākļi nav apmierinoši;
f) pasākumus, lai atklātu neatļautas dzīves vietas un atbrīvotu tās;
g) steidzamos pasākumus, lai sniegtu minimālo sociālo un veselības aprūpi;
h) sociālo integrāciju personām, kas pārvestas uz apmetni, īpaši pievēršot uzmanību atbalsta pasākumiem un integrācijas projektiem attiecībā uz nepilngadīgajiem, kā arī lai novērstu neatļautu tirdzniecību, ubagošanu un prostitūciju;
i) apmetnēs ieviesto iniciatīvu uzraudzību un attīstību, lai veicinātu izglītību un profesionālo apmācību, un iesaistīšanos dzīves vietu atrašanas un atbrīvošanas darbībās;
l) visus vajadzīgos pasākumus, lai novērstu ārkārtēju situāciju.
[1] Itālijas Konstitūcijas 96. pantā ir noteikts, ka likumdošanas dekrēts ir pagaidu tiesību akts, kas ir nekavējoties īstenojams un ko pieņem valdība ārkārtas situācijās. Parlamentam ir jāpārstrādā likumdošanas dekrēts galīgajā likuma redakcijā 60 dienu laikā, skaitot no tā pieņemšanas datuma (vajadzības gadījumā veicot grozījumus). Šajā gadījumā tika pieņemts dekrētu pārstrādājošais Likums Nr. 125, ko izsludināja 24. jūlijā.

Otrā daļa attiecas uz Prīmes līguma ratifikāciju, bet šis līgums nav tiešā veidā saistīts ar trešo valstu pilsoņiem.

Trešo „drošības paketes" pasākumu daļu parlamentārajām komitejām iesniedza kā trīs likumdošanas dekrēta projektus([1]), kurus izstrādāja valdība, lai grozītu pašreizējos tiesību aktus, ar kuriem transponēja trīs EK direktīvas:
a) Direktīva 2004/38 par Savienības pilsoņu tiesībām brīvi pārvietoties un uzturēties. Saskaņā ar likumdošanas dekrētu:
- tiem ES pilsoņiem, kuri vēlas uzturēties Itālijā ilgāk par trīs mēnešiem, ir jāpierāda, ka viņu līdzekļi, kas iegūti likumīgā ceļā, ir pietiekami, lai uzturētu sevi un savus ģimenes locekļus. Viņiem jābūt arī veselības apdrošināšanai uzņēmējā dalībvalstī vai brīvprātīgi jāreģistrējas valsts medicīniskās aprūpes dienestā.
- ES pilsoņus var izvest no valsts teritorijas valsts drošības dēļ; šo pamatojumu var izmantot, ja *inter alia* viņi nav reģistrēti kompetentajās iestādēs 10 dienu laikā pēc trīs mēnešu perioda vai ja var uzskatīt, ka viņi rada tiešus un būtiskus draudus galvenajām cilvēktiesībām, valsts drošībai vai sabiedrības morālei. Šīs personas jāizved steidzami, ja viņu palikšana var būt nesaderīga ar „civilajiem un drošības principiem", par ko var liecināt tas, ka personai nav pilsētas un veselības prasībām atbilstīga mājokļa.
b) Direktīva 2003/86/EK par ģimenes atkalapvienošanos (attiecas uz trešo valstu pilsoņiem, kuri nav ES pilsoņi). Saskaņā ar šo likumdošanas dekrētu var pieprasīt veikt DNS pārbaudi, attiecīgos izdevumus sedzot pieteikuma iesniedzējam, ja atkalapvienošanās apstākļus nav iespējams droši pārbaudīt pēc dokumentiem, ko iesniegušas pieteikuma iesniedzēja izcelsmes valsts iestādes, vai tad, ja rodas šaubas par uzrādīto dokumentu īstumu.
c) Direktīva 2005/85/EK par bēgļa statusa atzīšanas procedūrām. Jo īpaši tad, ja attiecībā uz patvēruma meklētājiem ir izdots izraidīšanas rīkojums vai noraidīts pieteikums tādēļ, ka attiecīgās personas pirms patvēruma pieteikuma iesniegšanas ir nelegāli ieceļojušas vai uzturējušās Itālijā, šīs personas vairs nedrīkst uzturēties atvērtajos izmitināšanas centros un tiek pārvietotas uz identifikācijas noskaidrošanas un izraidīšanas centriem.

Šos pasākumus Itālijas valdība papildināja ar:
- ciešāku dialogu ar Eiropas valstīm, no kurām nāk romi (jo īpaši ar Rumānijas premjerministru un iekšlietu ministru);
- jaunu apņemšanos atjaunināt divpusējos drošības nolīgumus, kas noslēgti ar trešām valstīm, piemēram, ar Lībiju par „sadarbību terorisma, organizētās noziedzības, narkotiku kontrabandas un nelegālās imigrācijas apkarošanā" (parakstīts 2000. gada decembrī, spēkā stājās 2002. gada decembrī).

19.–20. jūnijs. Eiropas Padomes cilvēktiesību komisāra *T. Hammarberg* vizīte Itālijā. Ziņojumā([2]), kas publicēts 2008. gada 28. jūlijā, Eiropas Padomes komisārs „pauž bažas par nesen pieņemto „drošības paketi", kuras rezultātā romu tautības ES imigranti kļuvuši par mērķi, kā arī par ārkārtas stāvokļa izsludināšanu atsevišķos reģionos un prefektu pilnvaru palielināšanu. Bieži pieņemot ārkārtas likumdošanas un cita veida pasākumus, Eiropas

[1] Atbilstīgi Itālijas Konstitūcijai likumdošanas dekrēts ir tiesību akts, ko pieņēmusi valdība, deleģējot Parlamentu, kurš nosaka principus un ierobežojumus, kas turpmāk jāievēro. Pirms gala lēmuma pieņemšanas valdībai jāapspriežas ar kompetentajām Parlamenta komitejām.
[2] Skatīt:
https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?id=1309811&Site=CommDH&BackColorInternet=FEC65B&BackColorIntranet=FEC65B&BackColorLogged=FFC679

Padomes dalībvalsts rada iespaidu par nopietniem trūkumiem valsts mehānismā, kas, izmantojot parastos likumdošanas vai citus pasākumus, šķiet, nespēj efektīvi atrisināt sociālās problēmas, kuras nav jaunas…".
"..atzīmē, ka par spīti plaši izplatītām pretējām tendencēm, starptautiskajās tiesībās ir skaidri noteikts princips, ar kuru saskaņā ārvalstniekus, kuru vienīgais noziegums ir imigrācijas likuma pārkāpums, nedrīkst nogādāt tranzītvalstī vai uzņēmējā valstī kā noziedzniekus vai potenciālos noziedzniekus. Kā noteikts Starptautiskās konvencijas par visu migrējošo darba ņēmēju un viņu ģimenes locekļu tiesību aizsardzību 17. panta 3. punktā, migranti, kuri ir aizturēti par migrācijas noteikumu pārkāpšanu, cik vien tas ir iespējams, jāizmitina atsevišķi no notiesātajām personām vai tām, kas vēl gaida tiesu. Lai gan Itālija nav parakstījusi šo konvenciju, komisārs uzskata, ka šis dokuments jāizmanto kā atsauce saistībā ar migrantu tiesībām un prasību izvairīties no viņu saukšanas pie krimināatbildības. Ar nožēlu viņš atzīmē, ka valdībai ir atšķirīgs viedoklis šajā jautājumā."
„..lai gan, šķiet, ka starp šīm abām valstīm nav noslēgts atpakaļuzņemšanas nolīgums, Itālija ir likusi lielam skaitam nelegālo migrantu piespiedu kārtā atgriezties Lībijā. Tādēļ, saskaņā ar Itālijas iestāžu sniegto informāciju, īstenojot šos atgriešanās pasākumus, Itālija plāno un uzrauga izraidīto personu turpmāku izvešanu no Lībijas uz šo personu izcelsmes valstīm[34]."

25. jūnijs. Ministrs *R. Maroni* iesniedz „drošības paketi" Itālijas Senāta Konstitucionālo jautājumu komitejā un paskaidro, ka valdības stratēģija paredz:
- atvieglot nelegālo migrantu izraidīšanu, uzskatot nelegālu ieceļošanu par noziegumu;
- atvieglot citu ES dalībvalstu pilsoņu izraidīšanu tad, ja viņi nav reģistrējušies pēc trim mēnešiem, viņiem nav apliecinājuma par likumīgi gūtiem finanšu līdzekļiem un viņi nedzīvo mājokļos, kas pilnībā atbilst juridiskajām prasībām.
Nākamajā dienā presē parādījās informācija par uzskaites sākšanu Neapolē.

2.–3. jūlijs. Itālijas Pastāvīgā pārstāvniecība informē Komisiju (priekšsēdētāja vietnieku *J. Barrot*) par Itālijas „ārkārtas rīkojumu" saturu.
Priekšsēdētāja vietnieks *J. Barrot* lūdz ministram *R. Maroni* sniegt papildu informāciju, jo īpaši par uzskaites paredzēto pasākumu darbības jomu, tiesisko regulējumu, mērķiem un procedūrām. Komisija lūdz sniegt papildu informāciju arī par „drošības paketi", kura attiecas uz EK/ES kompetences jomu.

7. jūlijs. Tieslietu un iekšlietu padomes neformālā sanāksmē ministrs *R. Maroni* tiekas ar priekšsēdētāja vietnieku *J. Barrot* un priekšsēdētāju *G. Deprez*.
Ministrs *R. Maroni* sniedz sākotnējo informāciju par klejotāju apmetnēm Itālijā (700–1000), turklāt informē, ka uzskaite tiek veikta tikai tāpēc, lai sniegtu sociālo palīdzību attiecīgajām personām.
Priekšsēdētājs *G. Deprez* informē ministru par savām bažām attiecībā uz *ordinanze* neskaidro formulējumu un informē, ka Eiropas Parlaments gatavojas tajā pašā dienā apspriest rezolūciju, paužot nopietnas bažas par netiešās diskriminācijas iespējamību attiecībā uz romiem (no kuriem lielākā daļa ir ES pilsoņi). Tādēļ viņš apsola nekavējoties informēt politiskās grupas par saņemtajiem skaidrojumiem, kā arī iespēju pieņemt ministra *R. Maroni* uzaicinājumu apmeklēt Itāliju, lai pārliecinātos par faktisko situāciju.

9. jūlijs. *Jonathan Faull* (tieslietu, brīvības un drošības ģenerāldirektorāta (ĢD *JLS* ģenerāldirektors) raksta Itālijas Pastāvīgajai pārstāvniecībai, lūdzot līdz 2008. gada jūlija beigām Itālijai sniegt pārskatu par *ordinanze* īstenošanu. Jo īpaši viņš lūdz:

- norādīt, vai pirmās uzskaites operācijas Neapolē, kuras attiecās uz reliģiju vai etnisko piederību, varētu uzskatīt par starpgadījumu, kas nedrīkst atkārtoties;
- norādīt, vai datu aizsardzības principi ir ievēroti, jo īpaši saistībā ar pirkstu nospiedumu savākšanas operācijām, un vai nepilngadīgās personas, kas jaunākas par 14 gadiem, ir identificētas tiesiskās kārtības ceļā un tikai identifikācijas nolūkos;
- aprakstīt, kāda ir situācija pārējā Itālijas teritorijā (kurā nav izsludināts ārkārtas stāvoklis);
- pārsūtīt Eiropas Komisijai citus likumprojektus, kuri vēl jāpieņem un kuri ir saistīti ar „drošības paketi" (trīs likumdošanas dekrēti, kuri attiecas uz ES pilsoņu pārvietošanos un uzturēšanos, trešo valstu pilsoņu ģimeņu atkalapvienošanos un attieksmi pret bēgļiem).

10. jūlijs. Eiropas Parlaments pieņem rezolūciju([1]), kurā tas pauž nopietnas bažas par izmantotajiem ārkārtas pasākumiem, piemēram, *ordinanze* (kas atceļ parastos tiesību aktus), iespējamo netiešo diskrimināciju pret romu kopienu (ņemot vērā pirmo uzskaiti Neapolē), pārkāpuma iespējas saistībā ar EK direktīvu par personas datiem (95/46), direktīvu pret jebkāda veida diskrimināciju (2000/43), kā arī direktīvu par Savienības pilsoņu tiesībām brīvi pārvietoties (2004/38).

17. jūlijs. Atbilstīgi Itālijas Datu aizsardzības iestādes atzinumam iekšlietu ministrs apstiprināja pamatnostādnes, kas ir jāievēro Neapoles, Romas un Milānas komisāriem, jo īpaši, lai aizsargātu nepilngadīgo personas datus (kā to pieprasa EK) un izvairītos no īpašas datubāzes izveides, veicot uzskaiti.

1. augusts. Ministrs *R. Maroni* nosūta priekšsēdētāja vietniekam *J. Barrot* ziņojumu par klejotāju nometņu ārkārtas operācijas pirmā posma īstenošanu, kā arī trīs likumdošanas dekrētu tekstu, kurā veikti grozījumi pēc izskatīšanas parlamentārajās komitejās (skatīt iepriekš), lai gan tā nav galīgā redakcija. Šādas informācijas nosūtīšana ir jāuzskata par labas gribas apliecinājumu, ko Itālijas valdība izrādījusi Eiropas Komisijai.

3. un 16. septembris. Sagatavošanās sanāksmes, kurās tiekas priekšsēdētāja vietnieks *J. Barrot* un LIBE koordinatori (un oficiālās delegācijas locekļi).

[1] Parlamenta pieņemtie teksti
http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P6-TA-2008-0361+0+DOC+XML+V0//EN